

УДК 633.11:575.1:581.1

Тип остюка пшениці м'якої як фактор, що впливає на адаптивність

Є. В. Заїка

Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України, вул. Центральна, 68, село Центральне, 08853, Україна, e-mail: Za-ika@ukr.net

ТОВ «БАСФ Т.О.В.», вул. Велика Васильківська, 139, м. Київ, Україна, 03150

Селекційне поліпшення озимої м'якої пшениці неможливе без поглиблення знань про взаємозв'язок важливих господарсько-цінних ознак. До таких ознак належить тип остюка, що є фенотиповою ознакою, на основі якої фактично виділяють окремі різновиди пшениці. У виробництві існують різноманітні думки стосовно переваги тих чи інших генотипів за господарсько-цінними ознаками. **Мета.** Тому метою роботи було на основі польових даних встановити ймовірну залежність між врожайністю і типом остюків у різних сортозразків пшениці м'якої озимої. **Методи.** Дані були отримані на основі врожайних випробувань, проведених у 2022–2024 рр. Як вихідний матеріал використано насіння селекційних зразків різного походження. Для аналізу результатів використовували пакет програм MS Office і регресійну ста-

тистику. **Результати.** В результаті досліджень виявлено, що у 2022 році врожайність остистих генотипів (7,95 т/га) на 0,8 т/га була вищою за врожайність безостистих генотипів (7,15 т/га). Тоді як у 2023 р. середня врожайність безостистих генотипів (9,25 т/га) перевищувала на 0,2 т/га врожайність остистих (9,09 т/га). У 2024 р. тенденція знову змінилася на користь остистих сортозразків, що показали врожайність (10,16 т/га) на 0,5 т/га вищу, ніж безості генотипи (9,63 т/га). **Висновки.** Отримані результати вказують на ймовірну незначну перевагу остистих генотипів над безостими за врожайністю, на що впливають умови року. Незважаючи на отримані результати дослідження впливу типу остюка на ті чи інші агрономічно-цінні ознаки залишається не остаточним, що пов'язано з впливом різноманітних генів-регуляторів та значним впливом середовища на отримані результати.

Ключові слова: сорт; остистість; безостість; продуктивність; залежність; врожайність.

Yevhenii Zaika

<https://orcid.org/0000-0001-8918-3824>

УДК 338.43:635.1/8

Особливості функціонування вітчизняного ринку овочевої продукції

О. В. Захарчук^{1,2}, Н. В. Лещук¹, О. А. Скубій¹, О. І. Завальнюк^{1*}, Ю. Л. Стефківська¹, І. Ю. Дубова¹

¹Український інституту експертизи сортів рослин, вул. Горіхуватський шлях, 15, м. Київ, 03041, Україна, *e-mail: 51381@i.ua

²ННЦ «Інститут аграрної економіки»

Мета. Метою досліджень є аналіз поточного стану й обґрунтування особливостей функціонування вітчизняного ринку товарної продукції овочів в період нестабільності. **Методи.** Аналітичних узагальнень, балансовий – у процесі визначення ринкової рівноваги попиту і пропозиції, їх зміни та взаємовпливу, експортних та імпорتنих поставок, статистичний, екстраполяції, конструктивно-розрахунковий. **Результати.** На

основі проведених аналітичних досліджень статистичної інформації про забезпечення населення України продуктами овочівництва узагальнено тенденції формування та функціонування овочевого ринку на прикладі «борщового набору». До овочів «борщового набору» традиційно відносять картоплю, капусту, буряк, цибулю та моркву; іноді в цьому списку ще розглядають помідор. Загалом за останні 2023–2024 роки спостерігається стала тенденція зростання виробництва овочів та картоплі в порівнянні з 2022 роком. Але, при цьому Україна також імпортує окремі види овочів переважно у свіжому вигляді. Необхідність імпорту свіжих овочів зумовлена особливостями сільськогосподарського циклу виробництва та відсутністю достатньої інфраструктури зі зберігання продукції, переробки (сушіння, консервування). Війна спричинила порушення ланцюгів постачання та логістики, що призвело до дефіциту деяких видів овочів та зростання цін на них. Через руйнування інфраструктури та складнощі з логістикою зросли витрати ферме-

Oleksandr Zakharchuk

<https://orcid.org/0000-0002-1734-1130>

Nadiia Leshchuk

<https://orcid.org/0000-0001-6025-3702>

Olga Skubii

<https://orcid.org/0000-0002-8414-9894>

Oleksandr Zavalnyiuk

<https://orcid.org/0000-0001-5059-2559>

Yulia Stefkivska

<https://orcid.org/0000-0002-5679-0377>

Iryna Dubova

<https://orcid.org/0009-0001-9946-1004>

рів на транспортування та зберігання продукції, що також вплинуло на ціни. Ціноутворення на ринку овочів визначає доступність, якість та різноманітність продуктів для споживачів, а також має важливий соціальний та громадський вплив. **Висновки.** Для ефективного розвитку сучасного овочівництва необхідно вдосконалити маркетинг у галузі, впроваджувати інноваційно-інвестиційні моделі розвитку, постійно вдосконалювати технології вирощування, зберігання і реалізації овочів. Серед причин, які стримують розвиток галузі овочівництва, слід виділити повільну переорієнтацію виробників на сучасні вимоги ринку, низький рівень їх економічних відносин та недостатньо оновлену матеріально-технічну базу

підприємств, у тому числі і переробних. Необхідно активно запроваджувати у виробництво світові стандарти якості й безпечності продукції, розбудовувати сучасну ринкову інфраструктуру та систему маркетингу, зокрема створити дієву систему кооперації з виробництва, заготівлі та зберігання овочів, урізноманітнити асортимент і сортимент овочів з подальшим розвитком їх органічного виробництва. У найближчій перспективі суттєвого поступу вітчизняного ринку овочів очікувати не варто і, як у попередні роки, основна частка у формуванні товарної пропозиції належатиме господарствам населення.

Ключові слова: ціноутворення, ринок овочів, асортимент і сортимент, «борщовий набір».

УДК 633.11

Вміст крохмалю в сортах пшениці м'якої озимої (*Triticum aestivum* L.) за різних умов вирощування

А. М. Кирильчук*, Т. Є. Кулик, І. В. Безпрозвана

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Горіхуватський шлях, 15, м. Київ, 03041, Україна,
*e-mail: angela.kyrylchuk@gmail.com

Мета. На основі всебічного дослідження показників якості пшениці м'якої озимої (*Triticum aestivum* L.), виділити сорти з високим вмістом крохмалю в борошні. **Методи.** Польовий, лабораторний, порівняння, узагальнення та математичної статистики. **Результати.** Подано результати вивчення показників якості 6 сортів пшениці м'якої озимої, а саме: 'АФК ПРЕМІУМ', 'АФК ЮНІОН', 'Walther', 'Вікторія Поліська', 'Invictus' та 'Zampano', внесених до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні в 2024 році, які рекомендовано для вирощування в ґрунтово-кліматичних зонах Степу, Лісостепу та Полісся. Встановлено, що вміст крохмалю в борошні сортів пшениці м'якої озимої залежно від ґрунтово-кліматичної зони та пункту досліджень варіював від 62,3 до 84,3% і в середньому становив 71,8–74,5%. Рівень варіації (V, %) за роки досліджень виявлений на помірно рівні та в абсолютному визначенні становив 8,1–9,9%. Кліматичні умови зони Полісся були більш сприятливими для накопичення крохма-

лю в борошні порівняно з сортами вирощеними в зонах Лісостепу та Степу. Встановлено, що вміст крохмалю в сортах вирощених у зоні Полісся в варіював від 64,7 до 84,3%, Лісостепу – від 62,3 до 83,1%, Степу – від 64,2 до 84,3% та в середньому становив 73,7; 73,3; 73,1% відповідно. Рівень варіації за роки досліджень виявлений на помірно та значному рівні в усіх зонах: Полісся – 9,1% (від 6,7 до 10,6%), Лісостеп – 10,5% (від 9,0 до 13,1%), Степ – 9,2% (від 7,7 до 10,8%). Менш мінливим у зоні Полісся був сорт 'Walther' з вмістом крохмалю в середньому 72,2% (V=6,7%), у зонах Лісостеп та Степ сорт 'Invictus' з вмістом крохмалю в середньому, відповідно 71,5 та 70,6% (V=9,0 та 7,7%). **Висновки.** Дослідженнями виявлено, що вміст крохмалю в борошні пшениці м'якої озимої значно залежить від ґрунтово-кліматичних умов регіону вирощування. Найменшу варіацію вмісту крохмалю виявлено у сорті 'Walther' у зоні Полісся, що свідчить про високу стабільність цього сорту в умовах Полісся. В зонах Лісостепу та Степу найбільш стабільним був сорт 'Invictus'. Отже, зона Полісся демонструє кращі умови для накопичення крохмалю з нижчим рівнем варіації, а сорти 'Walther' та 'Invictus' є перспективними для вирощування в умовах відповідних зон завдяки стабільності показників якості.

Ключові слова: пшениця м'яка; якість; крохмаль; варіація; стабільність.

Anzhela Kyrylchuk

<https://orcid.org/0000-0003-3948-5810>

Tetiana Kulyk

<https://orcid.org/0000-0001-9945-996X>

Iryna Bezprozvana

<https://orcid.org/0000-0002-4240-7605>